

GAR üyeleri Türkiye'deki Afgan göçü ile ilgili neler söylediler?

20 Temmuz 2021 - 23 Ağustos 2021

Hazırlayan:
Léa Aleyna Fournier

Göç Araştırmaları Derneği üyelerinin 20 Temmuz 2021 ve 23 Ağustos 2021 tarihleri arasında göç gündemine dair farklı medya kuruluşları tarafından haberleştirilen açıklamalarını tarih sırasına göre aşağıdaki listede bulabilirsiniz.

20 Temmuz

Afgan göç hareketi üzerine çalışan siyaset bilimci Dr. Sibel Karadağ, Afganistan'dan Türkiye'ye son günlerdeki göçleri, bunun tarihsel arka planını, Afganların yaşam koşullarını, mülteci karşıtı iklimin sebepleri ve olası sonuçlarını anlattı. ([Medyascope](#))

21 Temmuz

Uzmanlardan Afgan göçmenler için çağrı: Uluslararası sorumluluk devreye sokulmalı. Doç. Dr. Didem Danış: "Türkiye'nin şu an Afganları absorbe edecek bir ekonomik durumu yok. Bunu yönetmek gerek." ([Cumhuriyet](#))

22 Temmuz

Siyaset bilimci Prof. Dr. Tanju Tosun, uluslararası ilişkiler uzmanı Doç. Dr. Çiğdem Nas ve Göç Araştırmaları Derneği'nden sosyolog Doç. Dr. Polat S. Alpman, Afgan göç hareketinin Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde yarattığı etkiyi yorumladılar. ([Medyascope](#))

23 Temmuz

İsmail Saymaz, Instagram'da reklam yapan kaçakçılara müdahale edilmemesinin ardında kapasite eksikliği mi yoksa siyasi tercih mi olduğunu sorguladı. Doç. Dr. Didem Danış, "Eskiye kıyasla daha profesyonelce, kolluk kuvvetlerinden bazı kişilerin şebekelere destek olduğu bir ağ var." ([Sözcü](#))

24 Temmuz

Doç. Dr. Didem Danış, siyasi iktidarın göçmenleri AB'ye karşı diplomatik bir koz olarak gördüğünü ifade etti. ([Birgün](#))

25 Temmuz

Doç. Dr. Didem Danış: “Bir yandan AB göçmen sorumluluğunu etrafındaki komşularına yüklerken, diğer yandan da Türkiye’de hem iktidar hem de ana muhalefet göçmen sorunu konusunda dayanaksız vaatler veriyor. Her iki taraf da toplumsal, ekonomik ve siyasal temellerden uzak popülist söylemlerde bulunuyor.” ([Birgün](#))

26 Temmuz

Göçü konuşurken ‘kriz’ söyleminin yapısal nedenleri ve tarihselliği unutturduğunu ifade eden Dr. Sibel Karadağ, “Fatura ise gittikleri her coğrafyada toplumun en alt tabakası olan, kölelik koşullarında yaşayan göçmenlere kesilmeye çalışılıyor” sözleriyle mülteci karşıtı propagandalara tepki gösterdi. ([Evrensel](#))

28 Temmuz

Doç. Dr. Didem Danış: “Ben araştırmalarımnda dikkat çekici bir suç olayı görmedim; aksine daha çok geçim derdine düşmüş kendi halinde bir nüfus gördüm. Tabii ki her kesimde olduğu gibi göçmenler arasında da münferit suç olayları olabilir ama Türkiye’de toplumsal güvenlik riski oluşturacak bir göçmen nüfus olduğunu düşünmüyorum. Afgan ve Suriyelilerin suçla karışma oranları ortalamanın çok altında, bunların da büyük kısmı kendi aralarındaki vakalar.” ([Cumhuriyet](#))

Doç. Dr. Didem Danış, sığınmacı konusunu ve alevlenen tartışmaları değerlendirdi. Bolu Belediye Başkanı Tanju Özcan’ın ifadeleri için “Gerçekçi olmayan, popülist bir söylem” dedi. ([Diken](#))

Dr. Doğu Şimşek: “Suriyeli mülteciler ‘misafir’ değildir. Türkiye Cumhuriyeti’nin ‘mülteci’ statüsü vermediği, korunmaya ihtiyacı olan zorunlu bir göçmen grubudur.” ([Medyascope](#))

Dr. Doğu Şimşek, AB’yi göçmenleri korumak için daha fazlasını yapacak hak temelli bir mülteci politikası benimsemeye çağırıldı: “Mülteciler için iyi değil, Türkiye için de iyi değil.” “Mülteciler düzensiz yollardan Avrupa’ya ulaşmaya çalışacaklar ve çok sayıda mültecinin hayatını kaybettiğini, kaçakçı ve insan tacirlerinin elinde yalnız bırakıldığını göreceğiz.” “Bu politikalar mültecilerin hayatlarını gerçekten tehlikeye atıyor.” ([Aljazeera](#))

Dr. Sibel Karadağ, “Sadece Türkiye değil, çeperinde bütün ülkeler ve komşuları da olmak üzere gelişmekte olan Fas, Tunus, Ürdün, Libya gibi Türkiye de tampon bölge olarak kullanılıyor. Göçü yol üstünde durdurmak ve AB kapısına ulaşmadan engellemek adına tampon bölgeler kullanılmaya devam edecektir. Göçün yığıldığı ülkelere rakamsal veri olarak bakarsak, dünyanın yüzde 85’lik nüfusu gelişmekte olan ülkelerde yaşıyor” dedi. ([Birgün](#))

29 Temmuz

Doç. Dr. Polat S. Alpman mülteci ve göçmenler ile ilgili tartışma konusu olan “vicdan” meselesini ele aldı. ([Birikim](#))

Doç. Dr. Didem Danış: “Son günlerde özellikle sosyal medya üzerinden, Afganistan üzerinden, mülteci karşıtı söylemlerin arttığını görüyoruz. Bunun sebeplerinden biri ana muhalefet liderinin Suriyeli mültecilerle ilgili söylediği sözlerin zamanlaması.” ([Bianet](#))

Doç. Dr. Didem Danış, Afganların durumunun Suriyelilerden kötü olduğunu söyledi. Raporlaştırılıp basınla da paylaşılan Göç Araştırmaları Derneği'nce yapılan "İstanbul'un Hayaletleri: Güvencesizliğin Kıyısında Afganlar" adlı araştırmada, son günlerde gündemde olan Afgan göçmenlerin yaşantısına ilişkin önemli veriler aktarıldı. Doç. Dr. Didem Danış ve Doç. Dr. Deniz Sert koordinatörlüğünde Dr. Sibel Karadağ tarafından yazılan 56 sayfalık rapor, GAR tarafından Mart-Aralık 2020 döneminde yapılan çalışmalar kapsamında hazırlandı. ([Cumhuriyet](#))

Doç. Dr. Didem Danış, Afganların durumunun Suriyelilerden kötü olduğunu yasal statülerinin olmaması nedeniyle sağlık güvencesine dahi sahip olmadıklarını söyledi. “Dr. Sibel Karadağ ve Doç. Dr. Deniz Sert ile yaptığımız araştırmada sık sık söylenen bir söz vardı: ‘İş nerede, Afgan orada.’” ([Independent Türkçe](#))

Doç. Dr. Didem Danış, Kemal Vural Tarlan ve Dr. Neva Övünç Öztürk hukuki, siyasi, sosyolojik ve ekonomik boyutlarıyla “göç ve mülteciler meselesi” üzerine konuştu. ([Medyascope](#))

Dr. Doğu Şimşek, “Yabancı düşmanlığı ve ırkçılık dalgası Türkiye'deki mültecilerin hayatlarını mahvediyor” dedi. “İş çalan ve yolunda gitmeyen her şeyin suçlusu olarak görülüyorlar.” ([The National News - MENA](#))

30 Temmuz

Dr. Doğu Şimşek ve diğer uzmanlar Türkiye'nin Suriyelilere dair politikaları hakkında konuştu. ([Femfikir](#))

31 Temmuz

Doç. Dr. Didem Danış: “Türkiye'nin Afganların iş gücüne ihtiyacı arttı.” ([Halk TV](#))

3 Ağustos

Dr. Lülüfer Körükmez, göçmenlerin geri dönmek isteseler dahi gidecek yerlerinin olmadığını söyledi. ([Birgün](#))

Doç. Dr. Polat S. Alpman Afganların (çoğunlukla) ülkelerinden daha iyi şartlarda çalışmak üzere çıktıklarını belirtti. ([Gazete Duvar](#))

4 Ağustos

Türkiye, ABD'ye gitmek isteyen Afgan mülteciler için “bekleme odası” olmayı reddediyor. Doç. Dr. Deniz Şenol Sert, ABD kararının ardından göç dalgasının ağırlıklı olarak yüksek eğitilmiş Afganlardan oluşacağını söyledi. “Bu kişiler vize işlemlerinden sonra Türkiye'ye gelecekler ve sınırı karadan değil, büyük ihtimalle uçakla geçecekler. Ancak Afganistan'ın pasaportu hala dünyanın en az güçlü pasaportu olarak yer alıyor” dedi. “Bütün bu göçmenleri idare edebilecek kapasiteye sahip olup olmadığımız hala bilinmiyor. Türkiye geleneksel olarak yaz aylarında bir Afgan göçmen akını ile karşı karşıya kalsa da, bu dalga Taliban'ın hamlelerine bağlı olarak aylarca devam edecek” dedi.

Dr. Neva Övünç Öztürk, “ABD en çok yerleşim yapan ülkeler arasında yer alıyor. ABD'nin bu prosedür kapsamında Afgan göçmenleri ilk kez yerleştirmesi değil. Bu sefer ABD'ye bağlı Afganlara odaklanılıyor” dedi. Öztürk'e göre, bu tür yerleşim programları geçmişte göç dalgaları için çekici faktörler olarak hizmet etti. “Ancak Türkiye'nin hâlihazırda üçüncü ülkelere yerleştirilecekler için şartlı mülteci statüsü için yasal bir çerçevesi var. Bu nedenle, yasal olarak konuşursak, bazı mülteci kategorileri için zaten bir bekleme odası olarak hizmet veriyoruz.” “BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, devletleri mülteci yerleştirme kotalarını artırmaya teşvik edebilir. ABD ayrıca Pakistan ve Bangladeş gibi Afganistan'a yakın ülkeleri Taliban'dan kaçan belirli sayıda mülteciye ev sahipliği yapmaya teşvik edebilir” diye ekledi. ([Arab News](#))

6 Ağustos

Doç. Dr. Didem Danış Türkiye'deki Suriyelilerin durumu, kapitalizmin kriziyle birlikte sağ popülist politikaların önemli dayanaklarından olan milliyetçiliğin yükselişi, “yabancı düşmanlığının” Türkiye'deki ideolojik ve tarihsel kökleri ve AKP'nin sığınmacı politikalarının bundan sonra nereye evrileceği hakkında konuştu. Danış'a göre, yaşam standartlarındaki düşüş ve görece yoksulluk hissi arttıkça insanlar tepkilerini göçmenlere kusmaya başladılar. Türkiye'de tarihsel olarak da bir yabancı düşmanlığı olduğunun altını çizen Danış, bugün Türkiye'nin “ötekisinin” Suriyeliler olduğunu belirtiyor. ([Gazete Karınca](#))

7 Ağustos

Doç. Dr. Didem Danış: “Ortaya çıkan sorunlardan göçmenler değil, iktidarlar sorumludur.” ([Halk TV](#))

10 Ağustos

Van'daki kimsesizler mezarlığı ile ilgili olarak Doç. Dr. Danış, “Mülteciler ölümü göze alarak yola çıkıyor. Bazılarının kim olduğu bilinmiyor. Mezar taşına ‘Afgan’ yazabilmek bile bir bilgi” diyor. ([Gazete Duvar](#))

13 Ağustos

Dr. Doğu Şimşek 10 Ağustos akşamı başkentteki mülteci karşıtı ayaklanmalar hakkında konuştu. ([Medyascope](#))

14 Ağustos

Doç. Dr. Didem Danış Türkiye'de mülteci tipolojisi, mültecilerin Türkiye'deki coğrafi dağılımı, entegrasyon sorunları ve Türkiye'nin demografik geleceği hakkında konuştu. ([Medyascope](#))

Doç. Dr. Didem Danış, “Ülkesine dönmeyecek kalabalık bir mülteci topluluğuyla yaşamının yollarını düşünüp tartışıyor olmamız lazım. Altındağ'daki olaylar bir arada yaşama imkânını zedeliyor” diyor. ([Gazete Duvar](#))

Dr. Sibel Karadağ, 10 Ağustos gecesi Altındağ'da gerçekleşen saldırıların ortaya çıkış noktasını anlatırken, “Göçmen karşıtlığı sistem için işlev görüyor” dedi. ([Gazete Duvar](#))

18 Ağustos

Dr. Neva Öztürk'ün de ifade ettiği gibi, uluslararası hukukta bu sorumluluğun nasıl paylaşılması gerektiği belirlenmemiş olduğu gibi, paylaşma zorunluluğu doğuran bağlayıcı bir kaynak da yok. Bu durum, Türkiye'de olduğu gibi bazı ülkelerin gereğinden fazla sığınmacı sorumluluğu alması ile sonuçlanabiliyor. Hukukçu Öztürk'e göre, sorumluluğun paylaşılmasında Türkiye'nin AB ile yaptığı işbirliğinde maddi boyuttansa, en başından beri Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) kanalıyla yeniden yerleştirmeye yani sorumluluğun fiziksel paylaşımına odaklanması gerekirdi; zira bir ülkede sığınmacı sayısı arttıkça kapasite yetersiz kaldığı için hem entegrasyon sorunu yaşanıyor hem de sığınmacılar hak ve hizmetlere etkin şekilde erişemiyorlar. ([Perspektif](#))

23 Ağustos

“Afgan Göçünün Dünü, Bugünü ve Yarını” üzerine IGAMTV Göç Gündemi programında Doç. Dr. Didem Danış konuştu. ([IGAMTV](#))

24 Ağustos

Doç. Dr. Polat S. Alpmann katıldığı programda AKP'nin göç politikasını tartıştı. ([Yol TV](#))